

Ο ΠΑΠΑ — ΜΗΤΡΟΣ

ΕΙΝΕ μία μεγάλη αλήθεια εκείνη τὴν ὁποίαν εἶπεν ἕνας περιηγητῆς Γερμανός, περιηγηθεὶς ἐσχάτως τὴν Ἑλλάδα: ὅτι κανένας ἀπὸ τοὺς Ἑλληνας συγγραφεῖς δὲν γνωρίζει τὴν πατρίδα του κατὰ βάθος, καὶ κανένας ἀπὸ αὐτοὺς δὲν ἐμελέτησε τὰ ἥθη καὶ τὰ ἔθιμα τῆς ἑλληνικῆς ἐπαρχίας. Ποῶτος ἐγὼ ὁμολογῶ τὴν ἀλήθειαν αὐτὴν μετὰ συντριβῆς καὶ μαζί μου πρέπει, νομίζω, νάναγνωρίσουν τὸ δίκαιον τῆς παρατηρήσεως ταύτης τὰ δύο τρίτα τῶν συγχρόνων συναδέλφων μου, οἱ ὁποῖοι εἰς μάτην προσπαθοῦν νάνεύρουν τὴν ἑλληνικὴν ψυχὴν εἰς τὸ δαιμόνιον ποτολιθρον μόνον.

Ἡ ἱστορία, ποῦ σὰς διηγοῦμαι σήμερον, εἶνε ἀληθινή, παρμένη ἀπὸ τὴν ἐπαρχιακὴν ζωὴν, μία ζωντανὴ ἠθογραφικὴ εἰκὼν ἀπὸ τὴν Κωπαίδᾳ, ὅπου ἐπῆγα νὰ περάσω χάριν ἀναφυχῆς τὰς διακοπὰς τῶν Χριστουγέννων πλησίον μιᾶς φιλικῆς μου οικογενείας.

Εἶγε χιονίσει γερὰ δύο ἡμέρες ὕστερ' ἀπὸ τὴν Πρωτοχρονιά καὶ ἐβγήκαμε διὰ νὰ κυνηγήσομε μέναν ἀπὸ τοὺς καλλιτέρους ὑπαλλήλους τῆς Ἐταιρίας, ἕναν ἰκανώτατον γεωπόνον, τὸν κ. Κ... ἕνα νέον γεμάτον ἀπὸ ζῆλον καὶ ἀγάπην πρὸς τὴν αἰωνίαν μητέρα μας, τὴν Γῆν.

Τὸ χιόνι εἶχε πέσει ὅλη τὴ νύκτα πυκνὸ, ἀδιάκοπο, λεπτὸ ὅσαν ζάχαρη χονδροκομμένη, ποῦ ἔπεφτε, ἐθαρροῦσες, ὡσαν ἀπὸ ἕνα θεώρατο κόσκινον καὶ τὸ ἀπερίγραπτον θέαμα, ποῦ ἐπαρουσιάσθη πρῶτ-πρῶτ ἐμπρὸς εἰς τὰ μαγεμένα μου μάτια, θά μὲν ἐντυπωμένο βυθιεῖ μέσα εἰς τὴν ψυχὴν μου ὡς ἕνα ἀπὸ τὰ θαυμαστότερα καὶ τὰ μᾶλλον ἀλησμόνητα ὅλης τῆς ζωῆς μου. Ὁλος ὁ ἀπέραντος δίκκος τῆς ἄλλοτε φημισμένης λίμνης καὶ τώρα ἀποξηραμένης αὐτῆς ἐκτάσεως μετὰ τὰ ὑπερύψηλα γύρω βουνὰ τοῦ Παρνασσοῦ καὶ τοῦ Ἑλικῶνος κατάλευκα καὶ μὲ μίαν ἀραχνούφαντην ἀσημένια γάζα ἐπάνω εἰς τὰς οὐρανογεῖτο-

νας κορυφάς των, παρίστανε μίαν άσυλλήπτως πανοραματικήν ὄψιν νεκρᾶς μαρμαρωμένης τῶν παραμυθιῶν πολιτείας. Τὰ δένδρα, ἐνόμιζες, πῶς οἱ γθονοδαίμονες, οἱ καλλικάντζαροι καὶ ἡ νεράιδες τὰ εἶχαν κεντήσει τῇ νύκτα μὲ κατάλευκες ἀπὸ πάχνη δαντέλλες. Πέρα ὡς πέρα μία μαγική, ἄφωνα, ἐκτυφλωτική φαντασμαγορία.

Τὸ κυνήγι, ἔνεκα τοῦ ὑπόπτου χιονώδους καιροῦ τῆς προτε-
ραίας, ὁ ὁποῖος προειδοποίησε τὰ πουλιά νὰ καταφύγουν εἰς τὰ
χειμαδιὰ πρὸς τὰ παράλια τοῦ Εὐβοϊκοῦ κόλπου, ἴστα Σκορ-
πονέρια καὶ τὴν Ἀνθηδόνα, δὲν ἦτο ἄφθονον, ὅπως συνήθως.
Ἐκτυπήσαμεν ἐν τούτοις ἀρκετὰ κομμάτια. τσίγλες, κλημᾶ-
νες, ψαρόνια, μπεκάτσες καὶ μπεκατσίνια καὶ ἐτοιμαζόμεθα νὰ
ἐπιστρέψωμεν εἰς τὸ Κριμπᾶ, ὅπου εἶνε τὰ γραφεῖα τῆς Ἀγ-
γλικῆς Ἐταιρίας, ὅταν, ἐπάνω εἰς τὸν δημόσιον δρόμον τῆς
Λεβαδείας, εἶδαμεν νὰ πλησιάζῃ ἕνας παπᾶς μὲ βῆμα γοργὸ καὶ
ταχύ, καὶ μένα λαγὸ ζωντανὸν εἰς τὸ δεξιὸν τοῦ χέρι.

— Μπᾶ ! ὁ παπᾶ - Μῆτρος ! ἐφώνησεν ὁ σύντροφός μου. Βλέ-
πεις τὸ ζωντανὸ λαγὸ ποῦ κρατεῖ ἴστο χέρι του ; Τὸν ἔχει
τσακώσει ἴστην τρεγάλα. Εἶνε ὁ ταχύτερος δορμεὺς ὅλης τῆς
ἐπαρχίας. Τώρα θὰ κάμῃς γούστο !

* * *

Ὁ παπᾶς μᾶς εἶχε πλησιάσει εὐθυμὸς καὶ γελαστὸς καὶ μᾶς
ἔσφιξεν ἐγκαρδίως καὶ τῶν δύο τὰ χέρι. Ἦτο μετρίου ἀναστή-
ματος, ἡλικίας τριάντα πέντε περίπου χρόνων, κατάμαυρος καὶ
κάτισχνος ὡς παλιμψηστον, μὲ σγουρὰ μαῦρα γένεια, νευρικός
ὡς νὰ μὴν εἶχεν ἐπάνω εἰς τὸ σῶμα του ἄλλο τίποτε ἀπὸ νεῦρα,
μὲ μάτια πύρινα, κοκκινόμεμαυρα, μάτια γεμάτα ἀπὸ βουλιμίαν
λόχου καὶ ὑπουλότητα ἀλεποῦς.

— Ποῦ τὸν ἐτσακώσες τὸ λαγὸ, παπᾶ - Μῆτρο ; τὸν ἠρώ-
τησεν ὁ συνοδός μου.

— Ἐκεῖ κοντὰ ἴστην Πέτρα, παιδί μου. Τὸν ἔχω γιὰ δῶρο,
γιὰ τὸ δεσπότη ἴστη Λεβαδιά, ποῦ τρελλαίνεται γιὰ τὸ κυ-
νήγι καὶ γιὰ τὸ καλὸ φαί.

— Καὶ τοῦ πηγαίνεις τακτικὰ κυνήγι ; ἠρώτησα ἐγώ, ἀρ-
χίζων νὰ ἐνδιαφέρωμαι διὰ τὸν παράδοξον αὐτὸν παπᾶν.

— Κάθε μῆνα μᾶς ἔχει διατάξει νὰ τοῦ δίνουμε πληροφορίας
γιὰ τὰ ποιμνιά μᾶς, καὶ βλέπεις, παιδί μου, δεσπότης εἶν' αὐ-
τός, δὲν μπορούμε νὰ πᾶμε μὲ ἀδειανὰ χέρι, ἀν θέλουμε νὰ
μᾶς δεχτῆ καλά. Τὸν περασμένο μῆνα τοῦ πῆγα ἕνα γουρουνό-
πουλο θρεφτᾶρι.

— Μὰ γιὰ ποιὰ ποίμνια σᾶς ζητεῖ πληροφορίες; γιὰ τὰνθρώπινα ἢ γιὰ τὰ ζῶα;

— Ἄμ καὶ τὰ δύο....

— Καὶ ἂν τὸν ξαπολύσης τὸ λαγὸ τώρα, τὸν ξαναπιάνεις, παπᾶ μου; τὸν ἤρώτησα πάλιν κατάπληκτος καὶ περίεργος νὰ ἰδῶ τὸ πρωτοφανές θέαμα, ἕναν παπᾶ κυνηγοῦντα καὶ συλλαμβάνοντα λαγὸν ἴσθην τρεχάλα.

Κατ' ἀρχὰς ὁ παπᾶ - Μῆτρος ἔφερε κάποια δυσκολία, ἐπειδὴ ὅμως ὡς καλλιεργητῆς μέσα εἰς τὴν Κωπαῖδα εἶχε πολλὰς υποχρεώσεις ἀπὸ τὸν φίλον μου κ. Κ..., ὁ τελευταῖος αὐτὸς τὸν παρεκάλεσε νὰ ἐκτελέσῃ τὴν παράκλησίν μου.

— Ἄς εἶνε πειά, γιὰ τὸ χατῆρι σας θὰ τὸ κάνω. Πᾶμε ὅμως πάρα πέρα, ἐκεῖ ἴστον κάμπο, γιὰτὶ ἐδῶ βλέπετε εἶνε ὑψώμα καὶ θὰ μοῦρβη κάπως δύσκολο νὰ τὸν ξανατσακώσω.

Μόλις ἐφθάσαμεν μετ' ὀλίγον εἰς ἕνα χωράφι σκεπασμένο ἀπὸ χιόνι, ὁ παπα - Μῆτρος ἀπέλυσε τὸν λαγόν, ὁ ὁποῖος, ὡσὰν ἀστραπὴ μὲ τέσσερα πέντε πηδημάτα, εἶχεν ἤδη ἀπομακρυνθῆ ἕως εἴκοσι μέτρα μακρὰν μας. Ὁ παπᾶς δὲν χάνει καιρόν, ξαπολυέται ἴσθην τοῦ μὲ τέτοια ἐλαστικὴν ταχύτητα, ὡσὰν μία μαύρη σφαῖρα ἐπάνω εἰς τὸ κατάλευκο χωράφι, ἢ ὡσὰν κανένας κόρακας μὲ τάνειμιζόμενα ὡς πτερὰ ράσα του, ὥστε εἰς ἀπόστασιν ἕκατὸν πενήντα μέτρων τὸν ἐφθασε, τὸν ἄδραξεν ἀπὸ τὰ δύο πισινὰ του ποδάρια καὶ τὸν ἔφερε γελαστὸς πάλιν καὶ ἀκούραστος, ὡσὰν νὰ μὴν εἶχε συμβῆ τίποτε.

Δὲν ἤξευρα, ἂν ἔπρεπε νὰ γελάσω διὰ τὸ κωμικώτατον αὐτὸ θέαμα ἢ νὰ θαυμάσω διὰ τὴν καταπληκτικὴν ὠκυποδίαν τοῦ πρωτοφανοῦς αὐτοῦ παπᾶ, τοῦ ὁποίου τὴν περιπετειώδη ἱστορίαν μοῦ διηγήθη ὁ συκυνηγός μου, μόλις ἐκεῖνος μᾶς ἀπεχαιρέτησε μετ' ὀλίγον διὰ νὰ σκαρφαλώσῃ, ὡσὰν ἀγριοκάτσικο, ὑψηλὰ ἐπάνω εἰς τὸν ἀνήφορον τοῦ Ἑλικῶνος (λαϊκῶς Ζαχαρᾶ), ὅπου ὡσὰν ἀετοφωλὴ ἐκρέμετο τὸ μικρὸ χωριὸν του, ἕνα ἀπὸ τὰ ὑψηλότερα τοῦ ἀποτέμου καὶ ποιητικοῦ αὐτοῦ ὄρους.

— Τὸ βλέπετε αὐτὸ τὸ ἀγρίμι; μοῦ εἶπεν ὁ συντροφός μου. Δὲν ὑπάρχει κατεργαριά ποῦ νὰ μὴν ἔχει κάμει. Παρ' ὀλίγον νὰ γίνῃ ἔνδοξος Ὀλυμπιονίκης ἴστα 96, ἀντὶ τοῦ Λούη, εἰάν ὁ Μητροπολίτης τοῦ ἔδιδε τὴν ἄδειαν νὰ συναγωνισθῇ, ὅπως ἐποθεῖτε, εἰς τὸν Μαραθῶνιον δρόμον. Σηκῶνεται τὸ καλοκαῖρι ἴστα ξημερώματα καὶ τὸ βράδυ στῆς ἔξῃ εἶνε ἴσθην Ἀθήνα, τελειώνει τῆς δουλειᾶς του γρήγορα - γρήγορα καὶ τὴν ἄλλη μέρα τὴν ἴδια ὥρα εὐρίκεται ἴστον χωριὸν του, διανύει δηλαδὴ τὰ 120 χιλιόμετρα ἀπὸ τὸ χωριὸν ἕως τὰς Ἀθήνας εἰς δεκατέσ-

σπρες ώρες, χωρίς νά κουρασθῆ διόλου. Δέν ἔχει μπῆ ποτέ του σέ ἀμάξι ἢ κάρο. Ἐπειδὴ τὸ χωριό του ἐδυσκολευετο μιὰ κακὴ χρονιά νά τοῦ δώσῃ τὴ ρόγα του, ἄλλος δηλαδή πέντε, ἄλλος ἕξι, ἄλλος ὀκτώ κοιλὰ καρπό, ἔχασε τὴν ὑπομονή του καὶ τί κάνει, νομίζεις; Μιὰ κυριακή, ποῦ ὅλοι οἱ κάτοικοι τοῦ χωριοῦ του ἦσαν συναγμένοι ἴσῃ ἐκκλησίᾳ, ἀμπαρώνει τὴ θύρα, βγαίνει ἓνα γιαταγάνι καὶ τοὺς φοβερίζει, πῶς ἂν δέν τοῦ δώσουν τὴ ρόγα του θὰ τοὺς κόψῃ ὅλους πέρα - πέρα. Ἰσῃ ἀπ' ὀλίγο ἐσυναχθῆκανε περισσότερα ἀπὸ ἓκατὸ κοιλὰ σιτάρι ἴσῃ σπῖτι του. Πρὶν χειροτονηθῆ ἀπὸ τὸν Μητροπολίτη, ἐπειδὴ ἐχῆρευε τότε ὁ ἐπισκοπικὸς θρόνος Θηβῶν — Λεβαδείας, ἦτο τὸ φόβητρο τοῦ χωριοῦ του καὶ τῶν περὶ βλαχοποιμένων. Ἦτο ἱκανὸς νά κόψῃ ἐπάνω ἴσῃ ὤμο του ἓνα μοσχάρι σαράντα ὀκάδων καὶ νά πάρῃ τὸν ἀνήφορο ἐπάνω σαυτὰ τὰ κατσάβραχα γρήγορος ἴσῃ ἀστραπή, χωρίς νά μπορούν νά τὸν φθάσουν, εἰάν τυχόν τὸν ἔπαιρναν χαμπάρι.

Βαρυθεὶς ὁμως τὴν ἄτακτον ζωὴν τοῦ ζωοκλέπτου καὶ τοῦ χασάπη — διότι ὅσα τραγιά καὶ πρόβατα ἄρπαζε, τὰ ἔσφαζε καὶ τὰ ἐπουλοῦσε ἴσῃ χωριό του — ἀπεφάσισε νά γίνῃ παπᾶς, ὅχι βέβαια διὰ νά σώσῃ τὴν ψυχὴ του, ἀλλὰ διότι τὸ ἐπάγγελμα αὐτὸ εἶνε εἰς αὐτὴν τὴν ἐπαρχίαν, ὅπως καὶ εἰς ὅλην τὴν ἄλλην Ἑλλάδα, τὸ τελευταῖο καταφύγιο αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων. Ὅπου κανέναν καυγατζῆς, κατσκοκλέφτης, μέθυρος καὶ τεμπέλης γίνεται παπᾶς, μὲ τὰς ἐντίμους, ἐννοεῖται, πάντοτε ἐξαίρεσις.

* *

Ὁ Μῆτρος, ἀφοῦ κατώρθωσε νά πείσῃ ὅλο τὸ χωριό του, τὸ ὁποῖον ἐπροτίμα νά τὸν ἔχῃ πνευματικόν του ποιμένα μᾶλλον, παρὰ χασάπην του σφάζοντα τὰ πρόβατά του καὶ τὰ γουρούνια του, ἦλθεν εἰς Ἀθήνας διὰ νά φροντίσῃ μὲ τοὺς βουλευτάς του νά χειροτονηθῆ. Ὁ Μητροπολίτης ὁμως, ποῦ εἶχε πληροφορηθῆ περὶ τῆς διαγωγῆς του, ἔφερεν ἀντιρρήσεις εἰς τὴν χειροτονίαν του μεθ' ὅλας τὰς πιέσεις ποῦ ὑφίστατο ἀπὸ τοὺς βουλευτάς τῆς ἐπαρχίας του, καὶ ἐπροσπαθοῦσε νάποφύγῃ διὰ πολλῶν ὑπεκφυγῶν ἓνα τέτοιο σκάνδαλο, μέχρις ὅτου ἤρνήθη ἐπὶ τέλους καθαρὰ - καθαρὰ εἰς τὸν Μῆτρον, ὁ ὁποῖος εἶχε δαπανήσει περὶ τὰς δύο χιλιάδας δραχμάς, ὅλην τὴν περιουσίαν του, διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ ἱεροῦ σκοποῦ. Ὡς βλέπεις, αὐτὴ εἶνε ἡ ἀναλογία τῆς δαπάνης διὰ τὸν παπᾶ, ἀφοῦ ὁ ἐπίσκοπος χρειάζεται νά δαπανήσῃ τοῦλάχιστον τὸ δεκαπλάσιον

καὶ πολλάκις τὸ εἰκοσαπλάσιον ποσόν, τὸ ὅποιον προσπαθεῖ νὰ καλύψῃ εἰς δύο τρία ἔτη ἀπὸ τοῦ διορισμοῦ του, πιέζων καὶ φρολογῶν τὰ μοναστήρια καὶ τοὺς παπάδες.

Ἀπελπισμένος καὶ μένεα πνέων ὁ Μῆτρος, καὶ μὴ ἔχων πλέον οὔτε λεπτόν πρὸς συντήρησιν τῆς οἰκογενείας του — εἶχε γυναῖκα καὶ δύο παιδάκια — ἐσκέφθη, εἰς τὴν ἀπελπισίαν του, δύο πράγματα : ἢ νὰ αυτοκτονήσῃ ἢ νὰ φυλακισθῇ. Ἐπροτίμησε, φυσικά, τὸ δεύτερον, καὶ ἀφοῦ ἔβαλε 'στὸ σελάχι του μιά φοβερὴ κουμποῦρα, εὔρε τὴν κατάλληλον στιγμήν, ἕνα πρωί, ὅπου ἡ θύρα τοῦ μητροπολιτικοῦ μεγάρου ἦτον ἀνοιχτὴ καὶ ὁρμᾷ μέχρι τοῦ δωματίου ὅπου ἐκοιμᾶτο ὁ Μητροπολίτης, ὁ ὅποιος, ἅμα τὸν εἶδε, ἄρχισε νὰ τὸν ἐπιπλήττῃ καὶ νὰ τὸν ὑβρίζῃ διὰ τὴν αὐθάδη τόλμην του.

Ὁ Μῆτρος, χωρὶς νὰ χάσῃ τὴν ψυχραιμίαν του καὶ ἀποφασισμένος νὰ ἐπιτύχῃ διὰ παντὸς τρόπου τὴν χειροτονίαν του, ἄφησε τὸν Μητροπολίτην νὰ ξεθυμάνῃ ἐναντίον του καὶ τέλος τοῦ λέγει :

— "Ἄγιε Μητροπολίτη, ἦρθα νὰ σοῦ πῶ γιὰ τελευταία φορά, θὰ μὲ κάνῃς παπᾶ, ἢ ὄχι ;

— "Ὁχι, νὰ ξεκουμπισθῆς ἀπ' ἐδῶ, μὴ φωνάξω τὴν ἀστυνομίαν !

— Δεσπότη μου, καταξοδεύθηκα, εἶμαι καταστραμμένος καὶ ἦρθα νὰ σοῦ 'πῶ, πῶς ἂν δὲν γίνω παπᾶς ἢ θὰ σκοτωθῶ ἢ θὰ σκοτώσω. Καὶ λέγων αὐτὰ ὁ Μῆτρος ἄφησε νὰ φανῇ ἡ πελωρία κουμποῦρα, τὴν ὁποίαν ἕως τότε εἶχε κρυμμένην κάτω ἀπὸ τὴν κάπα του.

— Κάθητε ἐκεῖ, εὐλογημένε, τοῦ λέγει μὲ συμβιβαστικὸν πλέον τόνον ὁ Μητροπολίτης. Μὰ πῶς θέλεις νὰ σὲ κάμω παπᾶ, παιδί μου, ποῦ ἐσύ δὲν ἔχεις ἀφήσει κατσίκι καὶ γουροῦνι 'στὸ χωριό σου ;

— "Ἄγιε Μητροπολίτη, ἀπήντησε ψυχραίμως ἀλλ' ἀποφασιστικῶς ὁ Μῆτρος θέτων τὸ χέρι του ἐπάνω εἰς τὴν κουμποῦρα του, ἐγὼ δὲν μπορῶ πειὰ νὰ γυρίσω 'στὸ χωριό μου, γιὰτ' εἶμαι ἀφανισμένος ἄνθρωπος. Ἐσκέφθηκα λοιπὸν νὰ 'πάω μιά καὶ καλὴ 'στὴ φυλακὴ καὶ 'στὴ καρμανιόλα.

— Διάχο ! Διάχο ! κάνε γρήγορα τὰ χερτιὰ αὐτοῦ τοῦ εὐλογημένου καὶ νὰ φροντίσης νὰ τελειώσῃ γρήγορα ἡ δουλειὰ του, ἀκοῦς ;

* *

Καὶ ὁ παπᾶ - Μῆτρος ὕστερ' ἀπ' ὀλίγας ἡμέρας ἐλειτουργοῦ-

σεν εἰς τὸ ποιμνιον τοῦ χωριοῦ του καὶ ἔχω λόγους νὰ ἐλπίζω,
ὅτι ἐλησμονήητε πλέον νὰ ἐπισκέπτεται τὴν νύκτα καὶ τὰ ...
ποιμνιά των!

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΤΡΑΤΗΓΗΣ

Η ΠΗΓΗ

ΜΕΣΑ στοῦ δάσους τοῦ ἱεροῦ
τὰ κρύφια ἀπόσκια βάθη
μένει ἡ πηγὴ ἡ πανάρχαια
δροσιά του καὶ χαρά.

Κ' ἦρθεν ὁ πλάνος Ἔρωτας
προχτὲς ἐκεῖ κ' ἐστάθη
κ' ἐκαθρεφτίσθη ὁλόμορφος
ἐπάνω στὰ νερά.

Καὶ τὰ νερά ἐμαγεύθησαν
κί' ὅ,τι ἔχει πιεῖ ἀπὸ 'κεῖνα :
τοῦ κάμπου τ' ἀγριολούλουδα
καὶ τὰ ἐλαφρά πουλιά,
ποῦ μέσ' στὰ πεῦκα ἐκλάρωσαν
καὶ στ' ἀνθισμένα σχοῖνα
καὶ τραγωδοῦν τὸν Ἔρωτα
μὲ τρυφερὴ λαλιά.

Καὶ μιὰ μικρὴ μὲ τὰ σγουριά
τετράξανθα μαλλάκια
βαλαντωμένη ἀπόμεινε
κ' ἐπῆρε τὸ στρατί,
καὶ μέσ' στὸ δάσος περπατεῖ
σάν τὰ φτωχὰ πουλάκια
καὶ πάντα συλλογίζεται
καὶ κάτι ἀναζητεῖ

Θρ. Ζωῖοπουλος